

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj XIV.

V Ljubljani 23. veljiga travna 1861.

List 11.

Binkoštni (67) psalm.

To veličansko, mnogopomenljivo spevanje se imenuje „flagellum interpretum“ „bič prestavljavcov.“ ker jim velja za naj težji zmed psalmov. Vesela pesem je zavoljo dobljene imenitne zmage, ki so jo Izraelci peli, skrinjo zaveze iz vojske na goro Sijon v slovesnim obhodu prenašaje, katero so tudi vojskinej jetniki spremljali. V višjim pomenu se pa prav častitljivo prerokuje zmaga Krisusova, njegov slavn vnebohod in spreobrnjenje nejevernikov. Pobožni Wittmann pravi: „Po moji misli obsega (ta psalm) pogled v prihodnje mesijanske case — pobožnost v samoti in devištvo;“ — tedaj posebno poveljevanje deviškiga življenja po samostanih v novim zavetu. Znamenit je Wittmannov pristavek: „V tem psalmu je tudi rečeno, da bodo kralji na zemlji nezadovoljni z miram tega kraljestva — in skušnja to kaže!“ — Vemo, da naslednja pesniška prestava visokosti izvirne poezije nikakor ne doseže; vendar pa utegne saj nekoliko pojasniti, kako imenitno petje so psalmi. Tudi bo morebiti vernikam, ki ta visoki psalm večkrat molijo, ta prestava in kratka razlaga saj nekoliko pripomogla, da ga lažje umeli bodo. De tukaj ne more biti vse prav terdo po izvirni besedi, mende ni treba spominjati; vendar upamo, da se od pomena nismo oddalili. Pristavljene razlage so po Menochii S. J., po nov. prestavi slovenskiga sv. pisma, po Wittmannu, in Skariću.

1. V spomin zmage psalmopetje Davidovo.

2. Bog se bo mogočno vzdignil,
V bég sovražniki se vili;
S svojim perstam bode mignil,
Vsi se bodo razkropili. ¹⁾

3. Kakor dim bo grešnik zginit,
Stopil se bo vosk v plemeni;
In pred Bogom bo poginil,
Kdor se zoper njega vmeni.

4. Dobri pa se veselili
V zboru bodejo pravičnim,
Pred Gospodam se gostili
V radovanji lepoticnim.

5. Pojte hvalo, prepevajte
Previsoko ime Gospoda,
Pot na Sijon pripravljajte,
Ki prihaja od zahoda. ²⁾

Je mu ime Gospod gospodov;
V njega obličji se radvajete!
Grešniki pa vsih narov
Se ga bojte, trepetajte!

6. On je oče za sirote,
On sodnik za boge vdove,
Bog nezmerjene lepote,
Ki svetisa so njegove;
7. Bog, ki daje enovernim
Skupej sladko stanovati,
Ki ve suznjim tud prešernim
Z grobov greha pomagati. ³⁾
8. O Bog! ti pred ljudstvom hodiš,
Ti ga pelješ v sveti želji,
Skoz pušavo tam ga vodiš
Prot obljubljeni deželi; ⁴⁾
9. Pred obličjem Božjim stresa
Sinaj se in krog dežela,
Plohe lijejo nebésa
Pred Gospodam Izraela. ⁵⁾
10. Bog! obilna pač je vlaga,
K' si jo deležu odločil;
In če v suši moč omaga,
Boš na novo mu primočil. ⁶⁾
11. Tvoja čeda v nji prebiva,
V bogimu, o Bog dobrote!
Si pripravil jo, da živa
Tvoje blagre in milote. ⁷⁾
12. Zmage močne oznanilo
Dal je Bog oznanovavnim,
De veselje bi glasilo
Na okrog se v glasu slavnim. ⁸⁾

¹⁾ Ki da Izraelcem v obljubljeni deželi, — katolicanam v katoliški Cerkvi, — čistim in ponižnim deviškim v samostanih prijazno med seboj prebivati. ²⁾ Tudi suznje greha, terdovratne grešnike reši, ako se na njegov klic k poboljšanju spreobrnejo.

³⁾ Sveti pevec ogovori Boga, se hvaležno oziraje na milost, ko je kakor vojvoda v podobi ognjeniga oblaka Izraelce iz Egipta skoz pušavo peljal v obljubljeno deželo in jim je toliko dobrot in častih zmag delil.

⁴⁾ Ko Bog na Sinaju zapovedi daje, se zemlja trese in med treski plohe lijejo: binkoštni praznik, ko je Kristus po sv. Duhu postavil v serca pisal, se je znotranji svet tresel po spreobračanju. Tudi zunanje pretresanja so se godile vsled te nove postavitve.

⁵⁾ „Svojimu deležu,“ Izraelu, si dajal jesenski in spomladanski dež, od kteriga izvira rodovitnost na Jutru; dajal si mu mano v pušavi. Enako si deležu nove zaveze, svoji Cerkvi, odločil pohlevno ulago, mano nebeskih dobrot: neštevilne milosti, darove sv. Duha, Kristusov nauk, sv. Rešnje Telo (po Wittmannu se v posebnim pomenu „delež,“ dedšino samostanskiga, deviškiga življenja, nad kteriga je Bog izverstin blagoslov obljubil.) Ako pa udje tvojiga deleža, verni, pešajo ali jih britkosti tarejo, boš svoj delež poterdil, in storil, da v vojski z britkostmi še bolj v čednostih in svetosti spod raste. Pac vesela obljuba za sedanjí čas. Prav nepremišljeno in neumno je veselje rovarjev in sovražnikov sv. Cerkve, ki menijo, da ji bodo z zatiranjem škodovali, pa ji nehoté še k večí moči in častitljivi zmagi pripomorejo.

⁶⁾ V tej obilno napajani, rodovitni obljubljeni deželi, v sv. Cerkvi blagerno prebiva Jezusova čeda; v nji so ubogi v duhu naj bogatejši.

⁷⁾ Ta delež, obljubljeno deželo, je Bog svojimu ljudstvu dal po

¹⁾ Tako so vselej zapeli, skrinjo zaveze vzdigovaje, jo kam drugam prenest.

²⁾ „Od zahoda, iz vojske od zahoda na Sijon. V višjim pomenu, je znati, govori od keršanske vere, ki pustivši kraje jutrove Evrope se je vselila na zahod. V hebrejskim se namreč bere: Qui equitat in occasum. (Menoch.)

13. **Kralj vojenstev vsečastiti
Preljubljenca Izraela!
Gospodinji daš deliti.
Kar so ropnile kardela. ⁹⁾**
14. **V svojih mejah bote spali.
Kakor med golobjim' krili
Iz srebrá, in herbet zali
V zlatim sije rumenili. ¹⁰⁾**
15. **Ko nebeški kralje bode
V svojim deležu razdelil,
Sneg osrečene narode
Bo na Selmonu pobelil. ¹¹⁾**
16. **Božja gora je visoka,
Gora tolsta, plodovitna,
Gora sirnata, široka,
Gora blaga, rodovitna. ¹²⁾**
17. **Čmu na druge se ozirati? —
Sijon zvolil Bog je zase:
Tu mu ljubo je stan'vati
Zdaj in vse prihodnje čase. ¹³⁾**
18. **Božji voz so milijoni,
Radujoči so tisoči:
Ko na Sinaj', na Sijoni
Bog med njimi je pričjoči. ¹⁴⁾**

velikih zmagah nad sovražniki. Take zmage so oznanovale posebne pevke, torej se v hebrejskim izviru bere, da je Gospod dal oznanilo zmage „oznanovavkam.“ Kristusovo zmago oznanjuje deviški stan, ki je po Njem zadobil svojo ceno in lepoto. Torej pristavlja Wittmann, da iz te zmage izhaja posebno velik blagor za ženski spol.

⁹⁾ Izrael je preljubljenec Božji, „Ješurun,“ izvoljeno ljudstvo. V višjim pomenu pa je Preljubljenec Božji Mesija. Sin nebeškega Očeta. Gospodinje, v izvirniku imenovane „hišna snaga“ ali lepota, in heere, so na vojski pridobljeni rop delile. V višjim pomenu je gospodinja sv. Cerkev, ki nevernike s kersansko oliko v njih lastni blagor in zveličanje premaguje, in deli rop, ker enim zmed vojakov, apostelnov, misijonarjev dá Azijo, drugimu Afriko, tretjemu Ameriko itd. v delež djanja, v vinograd, da naj ga obdeluje. Gospodinja je delila zmagovino, ki jo je gospodar domu prinesel: Cerkev, nevesta Jezusova, deli milosti, ki jih je Kristus pridobil premagavši satana in svet. — V hebrejskim se ta versta bere: „Kralji vojskinih trum bežijo, bežijo, in hišna mati deli rop.“ Wittmann v oziru na devišvo v sv. Cerkvi pristavlja: „Takrat (v mesijan-kim času) bo skupno neorožno življenje v samotnih stanicah z obilno milovšino.“

¹⁰⁾ „Spali,“ to je, počivali bote varni v vsih nevarnostih. Enaki bote golobam, ki imajo srebernato in zlatno perje, to je, bogateli bote. V duhovnim pomenu: Kadar bote vi verni dosegli svoj delež v luči (Kol. 1, 12), bote v belim, čistiljivim oblaku (Skriv. raz. 3, 4; 6, 11) enaki belim golobam in bogati v vsih milostih. Po latinskih in gerskih očutih ste dvé peruti dvoja zavéta ali testamenta, stari in novi, in pomen je: Ko bote beseda Božjo oznanovali, bote počivali med dvema zavetama na Božji rosnici, od Boga razodevani prerokam in apostelnam. Takrat bote obojni golobični peruti (vera in življenje sv. Cerkve) posrebernjeni s čisto modrostjo, in pozlačeni z zlatam goreče ljubezni.

¹¹⁾ V poprejšnji (14.) versti je prerok popisal oznanovavce sv. vere v podobi med golobjimi perutimi spijočih. Cerkev pa v podobi golobice: v ti versti pred oči stavi oznanovavce v podobi kraljev, ki so od nar. vikšiga Kralja Kristusa po raznih deželah ko vladniki duš postavljeni; Cerkev pa v podobi hriba Selmona. (Pač prazno je torej pertenje posvetnih kraljev zoper nje, ki jih je postavil Kralj vsih kraljev!) Na Selmonu, to je, v Kristusovi Cerkvi, bodo narodi opravičevani, černota greha se bo v lepoto kersanske pravičnosti spreminjala in bodo „bolj beli, kakor sneg.“ Selmon je visoka gora v rodu Efraimovim, torej na verhu s snegami pokrivana (Krim); ob znožji pa je rodovitna.

¹²⁾ Božja gora, sv. Cerkev, se imenuje „tolsta“ zavolj obilnih darov sv. Duha; gora „sosirjena,“ ker mleko Božje ne teče, temveč kakor zgosteno, sosirjeno zmirej v nji biva.

¹³⁾ Pač tehtna versta za sovražnike katoliške Cerkve! Sijon, katoliška Cerkev, ta je edina gora, na kateri je ljubo Bogu prebivati; na nji ne bo za kak čas prebival, ampak „in finem,“ „do konca.“

¹⁴⁾ Ko je prerok govoril od vstanovitve Božje cerkve na zemlji in nje dobrotnosti, čistiljivosti in ljubezljivosti, prestopi k vnebohodu njeniga Začetnika. Sinu Božjiga. Strinja pa tukaj ve-

19. **Greš z jetniki na višavo.
Za ljudi prejel darove.
Pelješ sabo v večno slavo
Tud 'z nevernikov sinove. ¹⁵⁾**
20. **Dan na dan Bogu bod' slava!
On tud nam bo ték pospešil,
De nas pelje steza prava,
Ki dobrotno nas je rešil. ¹⁶⁾**
21. **Naš Bog sam le Bog je pravi,
On oteva, on rešuje.
On, Jehova na višavi,
Tudi smerti zapov'duje.**
22. **Tré pa Bog sovražne glave,
Ino lás prevzetno téme:
Njim, ki poti noč'jo prave,
Deva v nič hudobno sème.**
23. **Bog v svetim serdu pravi:
Z Bašana bom vernil gore
Trop nezbožni, k' se mi stavi,
V morske vtópil ga ponore. ¹⁷⁾**
24. **Kri njih bodo tvoj' bojniki,
Izrael, z nogo taptali:
Tvojih psóv bodo jeziki
Njih sovražno kri lizali.**
25. **Vidi prihod se zmagavni
Tvoj, ki vojske predobivaš,
Ti naš Bog in Kralj preslavni,
Ki na Sijonu počivaš. ¹⁸⁾**
26. **Spredej stopajo pervaki,
Sklenjeni so s pevcov zbori:
Krog device v verstí enaki —
Bobnaric izverstni kori.**
27. **V zbiralíših ga hvalite
Zdaj, Jehova in Gospoda,
Enoglasno ga častite
'z Izraelov'ga naroda! ¹⁹⁾**
28. **Benjaminček med pervaki
Je zamaknjen, z njim Judovci,
Knezi njih tam med junaki,
Tam so Zabul — Neftalovci. ²⁰⁾**

ličanski prihod Božji na goro Sinaj (zavolj postavodaje stare zaveze) s čistiljivim vnebohodom Kristusovim, ker je od on-dod poslal sv. Duha binkoštni dan in novo postavo za kersanstvo. To primero je blezo prerok zato strinil, da bi pokazal, od kod je tolika obilnost mleka, tolika lepota cerkve Božje. Božji voz s tavženti in tavženti veselečih je podoba Božje čistiljivosti in spremljavstva z angelskimi trumami o njegovim prihodu na Sinaj. (Menoch.) Gospod je zdaj na Sijonu v svetišu med angeli, kakor je bil nekda na Sinaju. Sinaj je zdaj Sijon. (Slov. sv. pismo.)

¹⁵⁾ Sin Božji gre v nebesa z jetniki, ki jih je satanu vzél in rešil. Prejel je darove od Boga Očeta za ljudi (Ef. 4, 8). Tudi nevernikov, malikovavcov je pridobil za svojo vero, da so prebivališe sv. Duha, in jih potem v zveličanje pelje.

¹⁶⁾ Po naštetih milostih psalmovec Božje otroke vabi, da naj Boga hvalijo, ki nas je rešil, in nas ne bo zapustil, temveč nas bo na poti za njim proti nebesam vedno varoval in nove dobrote skazoval.

¹⁷⁾ Bašan je pašnata, rodovitna gora. Tedaj: S pašnate, prerodovitne gore bom svoje sovražnike, preganjavce svojiga ljudstva, svoje Cerkve, zagnal in jih pogreznil v morske globočine, kakor nekda napihnjena Faraona. Pomen: Kristus strašno strahuje svoje sovražnike, sovražnike svojiga ljudstva, svoje Cerkve. (Primeri tudi: Ps. 2, 9; Skriv. raz. 2, 27; 12, 5; 19, 15) — Pač rezen premislik za toliko Cerkvi sovražnih serc današnjih dni! — Enak pomen ima naslednja versta. Hudobnež bo na zadnje premagan, grozno osramoten in strahován.

¹⁸⁾ Zdaj popisuje prerok, v kakošni slavni versti so imeli zmagoviti Izraelci, prenašaje skrinjo zaveze, svoj obhod na Sijon. V višjim pomenu: Vidijo se tvoje pota, tvoje dela, tvoje vojske in zmage, o Kristus! ki v svoji Cerkvi prebivaš.

¹⁹⁾ Te verstice so mende pevci peli.

²⁰⁾ Sveti pesnik razlaga, kateri so tisti pervaki (V. 26), ki gredo z obhodam. Benjamin je bil prvi zmed rodov, ki so spremljali skrinjo zaveze; del Jerusalema in veči del tempelja je bil v njegovi okrajini (Gl. Moz. 33, 12). Z Benjaminam menijo ss. očetje sv. Pavla, ki je bil iz Benjaminoviga rodu, po starosti

29. Zapovej, o Bog! svoj moči,
Naj bo pri vsim našim delu;
Po dobroti vsemogoči
Vterdi, kar si nam dodelil.

30. S svetiga Jeruzalema
Glej na svoje nas sinove!
Kralje gnala bode vnema,
Donasati ti darove. ²¹⁾

31. Vkróti zveri v tersteniku,
Junce med junic glavami,
Preganjavce skušenikov,
Ki dihte le za vojskami! ²²⁾

32. Iz Egipta naj poslani
Pridejo k pogodbi mirni;
Pervi roke Etjopljani
Dvignejo naj k Bogu véni. ²³⁾

33. Vse kraljestva po vsi zemlji
Čast in hvalo Bogu dajte, ²⁴⁾
Spév Gospodu le dojemlji,
Vedno Bogu prepevajte!

34. Na nebés nebo se vzdiga,
Proti vshodu gre v višavo;
Glej! on dal bo 'z glasa vsiga
Svojmu glasu moč in slavo. ²⁵⁾

25. Hvaljen bod' zmed vas Jehova,
Izrael! iz ust vsakih:
Slavi naj se moč njegova,
Velicástvo na oblakih! ²⁶⁾

36. V svojih svetih čudoviten,
Dal Bog ljudu moč bo tečno,
De bo v dobrim rodoviten:
Njemu pojmo hvalo véčno! ²⁷⁾

Nekoliko zastran cerkveniga petja in muzike.

(Dalje.)

Kakor nam je prav dobro znano, je tudi bivše c. k. naučno ministerstvo večkrat priporočevalo, da naj bi se v nedeljskih in vsakanih šolah mladost peti učila. — Se je pa le-to spolnovalo? Še celo tam, kjer je bil že nauk petja vpeljan, kjer so cerkve učenikom v ta namen letno plačilo poviksale, ali kjer so srenjske denarnice take stroške plačevale, in kjer se je prav pobožno in prilično v cerkvah popevalo, se je, ne povsod, vendar pa v nekterih krajih to opustilo, nekaj zavolj terme in nekaj zavolj nemarnosti takih oseb, katerih dolžnost bi mogla biti, stvarstvo svojih sprednikov zvesto podpirati in ohraniti. *Exempla sunt odiosa.*

Tudi cerkvena zgodovina nas uči, če bi kdo se prederznil reči, da so cerkvene pesmi, od ljudi zložene, ki se ne more spričati, da jim jih je sveti Duh vdihnil, in da zato, ker niso v svetim pismu zapopadane, se tudi nespodobno namesti svetiga pisma rabijo; bi se ravno tistiga krivoverstva delezniga storil, zavolj kteriga je zraven še drugih napčenost po Evzebijevi zgodovini (7. buk. 30. pogl.) Pavel Samozačan pred poldrugim tisuč let dolžniga spoznan bil, ki se mu je očitalo, da on navado prvih kristjanov zaničuje, ki so v čast Krisusovo čuda psalmov in popevk zložili.

Taki bi se zoperstavili Toletanskemu zboru, ki je pred več kot tisoč leti (can. 12) zapovedal, da se od svetih očetov zložene pesmi pri Božji službi ohraniti morajo, in da se taki ljudje poslušati ne smejo, ki te pesmi zato zaničujejo, ker jih v svetim pismu ne najdejo.

Koliko pa da so si svoje dni zastran cerkveniga petja in pa muzike prizadevali slavni mojze, kakor sv. Ambrož, sv. Gregorij, Arečan Gvido, opat Gerbert, in še drugi, zadosti spričuje zgodovina in nam torej od tega dalje govoriti treba ni.

Pa ne le samo katoličanam je cerkveno petje pri serci bilo, tudi protestanti so za svoje molisa pesmi zlagali, med drugimi začetnik protestanstva, Martin Luter, Jost Jonaz, Gelert, Herder, posebno pa Pavel Gerhard.

S tem, mislimo, je zadosti spričano, da ne le sami katoličani, ampak tudi drugoverci so bili zmiram in terdno prepričani, da se Bog „v duhu in v resnici“ tudi s petjem moliti in častiti zamore.

Ali naj bo tega dosti. Vprašamo samo zdaj, kako da bi se pobožno in cerkveno petje med ljudstvo znalo in dalo vpeljati? —

To so nam častiti katehet gospod V. Lah lansko leto v „Novicah“ v 23. in 24. listu bolj na tanko in pa prav lično in mično povedali, in ker smo z njimi tistiga duha in pa tiste misli, nočemo dobro kuhane kaše, kakor pravijo, prekuhovaje osmoditi.

Terma in nemarnost ste pa, kakor smo že enkrat rekli, nar večji protivnice cerkveniga petja. Kolikrat se naleti božjiga voleka, ki v cerkvi kaj družiga ne vé početi, kot zid ali pa kak steber podpirati, okolj sebe zezati, zehati, dremati, poletni čas več sežnje od cerkve preč stati, ko da bi se bati bilo, da se bo cerkev vsak hip zrusila, pri povzdigvanji k večimu na enim kolenu klečati, kakor lovec, ki jelena na hanžar pričakuje, med pridigo pa za cerkvenim zidom ali pa pod kakim bolj senčnim drevesom v travo zavaliti se in spati! — Enaki možici po svoji misli prav možko besedvajo: Me ni volja peti, in to se nam možakam tudi ne pristane, pa sej imamo „šumestra“, naj pa on poje, sej je zato plačan! Taki noče peti, — pa ker ne poje, morebiti li Boga „v duhu in v resnici“ moli? —

Tudi ta je resnična, da so zraven umetnih jin verlih tudi nekteri organisti termasti in pa nemarni. Takim ni mar, da bi eno ali dve uri na teden mladost peti učili in

in poklicu naj mlajši in poslednji apostelnov. Zamaknjen v tretje nebo, je bil tako zedinjen s pevajočimi v raju, da ni vedil, če je v telesu ali zunaj telesa (2. Kor. 12, 3). — „Judovci“, knezi ali pervaki iz Juda so apostelnji iz tega rodu, ki se v evangeliu imenujejo Kristusovi bratje, namreč: Jakop, Simeon in Juda Tadej, sinovi Kleofa, brata sv. Jožefa. Apostelnji so pervaki, knezi ali vojvodi ljudstva Božjiga. Pervaki Zabulonovi in Neftalijevi se imeujejo drugi apostelnji: Peter in Andrej, Jakop in Janez, Filip, Matej, in drugi, ki so bili iz Betsajde ali Kafarnavma in bližnjih zabulonskih in neftalovskih mest. Pesnik imenuje tukaj samo 4 rodove namesti vsih 12, to je, Benjaminoviga in Judoviga, ki sta bila blizo, Zabulonoviga in Neftalijeviga, ki sta bila deleč od Jeruzalema. (Menoch.)

²¹⁾ Darove véčne hvale bodo Bogu opravljali mašniki, ki so njegovi služabniki, ljudstvo na Božjim mestu kakor kralji vladajo in Bogu darujejo visoki dar sv. mase, molitev, spreobračanja duš.

²²⁾ Zveri v tersteniku so imenovani Izraelu sovražni Egipčanje in drugi divjaški narodi ob rekah. „Junce med kravami ljudstev“, kakor je v Vulgati, so razuzdani, serditi kralji s svojimi ljudstvi. Skušeniki, „skušeni kakor srebro“, so Izraelci, zvesti služabniki Božji, ki jih hočejo uni kralji iz njih dežele pregnati. V duhovnim pomenu so „zveri v terstju“ hudobni duhovni, ki se radi potikajo med terstjem vnemarnih in nečimer-nih ljudi, in po vlažnih krajih razuzdanosti in nečistosti. (Menoch.)

²³⁾ Egipt in Etjopija ste bili zmed prvih nevernih dežel, ki so kersanstvo sprejele. (Gl. Iz. 19, 19. Sof. 3, 10. Dj. ap. 8, 39.)

²⁴⁾ Se bo spolnilo, ko bo en hlev in en pastir.

²⁵⁾ Kristus je šel v nebesa z Oljske gore, ki je proti vshodu od Jeruzalema. Torej so tudi cerkve proti jutru obrnjene, in kristjani moleči radi proti jutru gledajo. Dal bo oznanovavcam sv. vere v usta gromu enake pretresljive besede sv. evangelija, ki bodo ljudi z gresniga spanja k pokori budile. Latinski očetje, Hilarij, Avgustin, Jeronim, obračajo te besede na prihod Gospodov o poslednji dobi. Takrat bo Gospod dal naj izdatniši moč svojemu glasu, ko bo trobenta pela in bodo mertvi k življenju vstajali; ko bo pogubljenim rekel: „Poberite se spred mene!“ izvoljenim pa: „Pridite blaženi!“

²⁶⁾ Silna moč in velicástvo Božje se bo razodelo nad Izraelam na oblakih nebá, ko bodo izvoljeni Kristusu naproti šli in bodo sedeli na oblakih kakor na kraljevih sedežih Sodniku ob des-nici in levici.

²⁷⁾ Prečudin je Bog v svojih svetih, ki jih prečudno vodi, da se zveličajo.

si tako svoje cerkveno opravilo polajšali, temveč mislijo, da je že dosti storjeno, če le s svojo ženo in pa s kakim otrokom na kor zlezejo in pa tam krožijo kakor deteljica vlačugarških harpenistev. Pokazati, da pa še znajo več, kot hruške peč, jo zasukajo o večjih praznikih po latinsko, to je, „Kyrie eleison“ in ženejo svoj lalajsam, da ljudem skušnjavo k razmišljanju delajo, posebno pa še zato, ker nekter organist gerdo navado ima, da se pri orgljanju po svoji klopi sem ter tje guglja, kakor tkavec za svojimi statvami.

Tudi sestrice in druge osebe nekterih, ki so „secundum ordinem Melchisedek“, se rade na kor vrinejo, zraven pa še svoje priserčne prijateljice seboj privlečejo. Kmali pa se tudi prederzneje „regentes chori“ biti, in gorje ubogimu organistu! če ne bi hotel njih pesmi peti. — Pa kaj se več del zgodi? — Med tem, da se brez vsiga uma in torej brez vse pobožnosti kroži, oči takih pevskih modric ne gledajo, kar se na altariji godi, serce ne vč, kdo de je tam pričujoč, — serce je namreč tam, kjer je njegov zaklad (Mat. 6. 21.) — S tem takim obnašanjem se pa ne le samo Bog ne časti, temuč hiša molitve se v jamo razbojnikov spreobrne (Luk. 19. 46.), in vstanejo, kakor že sv. Pavel I. 11. 18. Korinčanam očituje, v sveti veži razpertije, nevidnost in sovraštvo. Če pa že ni spodobno, da se obojni spol pomešan pri službi Božji po cerkvi znajde, se še toliko manj spodobi ženskimu spolu po korih se plaziti. Kaj takiga se ne najde ne pri Nemcih, ne pri Lahia, ne pri severnih in južnih Slovanih, ampak samo le v mnogih krajih pri Slovenih. Že pa v starih dobah je bil obojni spol v cerkvi ločen, kakor nas cerkvena zgodovina uči, in le sama mlačnost v veri je kriva, kjer se je to kadaj opustilo. Kako težko se pa tako vcepljena navada spet odpravi, hčemo z eno znadko pokazati.

Neki za dušno dobro svojih ovčic skoz in skoz vnet duhoven, ki se je zvesto deržal besed sv. Pavla, ki jih je svojimu učencu Timoteju (II. 4. 2.) pisal, rekoč: „Oznauj besedo, ne jenjaj, bodi si priložno ali nepriložno, prepričaj, prosi, svari z vsim poterpljenjem in ukam,“ je večpot opominjal svoje farane, da bi se obojni spol v cerkvi ločil; pa se mu zmíram protivijo. Pa le jih neko leto tisto nedeljo pred godam obletnice posvečevanja vsih cerkev, kadar jim ta god oznauj, zopet prav po očetovo prosi, to nespodobno navado opustiti. Ali kaj storijo nekteri? Izvolijo eniga izmed se, ki je kdej v šolo hodil, in ki so ga prav zato tudi „Jožeta Školana“ zvali. Le-ta je bil sicer zastran svoje učenosti nekoliko prevzetan, drugač pa ne slabiga serca in pa še tudi pameten oče svojih otrok in družine. Tega pošljejo k svojimu farnimu poglavarju ali duhovniku, in počne se med njima ta-le pogovor:

(Dalje nasled.)

Blagoslovila ali žegni matere katoliške Cerkve.

(Dalje.)

Posvečevanje cerkve.

3. Škof z duhovstvom stopivši v cerkev gre do sred cerkve, tam poklekne, in proti velikimu altariju obrnjen začne sv. Duha na pomoč klicati z navadno cerkveno pesmijo „Veni creator Spiritus“ (pridi stvarnik sv. Duh). Ta čas eden služabnikov naseje pepela po cerkvi v podbo križa sv. Andreja, namreč od zadnjiga kota na eni strani do nasprotniga sprednjiga koto na drugi strani cerkve, in spet tako od druge strani. Molijo se litanije vsih svetnikov in denejo se vmés besede: „De ta kraj obišes, te prosimo usliši nas; de ga varstvu svojih angelov zročiš, te prosimo, usliši nas; de to cerkev in altar, ki se ima v tvojo čast in na ime svetiga (ali svete) I. posvetiti, žegnati in blagosloviti blagovolíš, te prosimo usliši nas!“ Pri tih be-

sedah škof trikrat naredi križ čez cerkev in altar oboje blagoslovljevaje. V eni naslednjih molitev prosi škof Boga, da naj bo velik in povečičaven v svojih svetnikih, in naj pride v ta tempelj, ki je Njemu zidan, in da naj to posebno gnado dodeli, da bo neprenehama hvaljen tukaj v svojim deležu. — Poje se Caharijeva pesem „Benedictus,“ in vmés se večkrat ponavljajo besede: „Strašin je ta kraj, tukaj zarés ni družiga, kakor hiša Božja in vrata nebeske.“ Med tem petjem škof s pastirnico piše po poprej potresenim pepelu od eniga kota do nasprotniga greške cerke ali abecedo, in potem pa latinsko abecedo po drugi ridi potreseniga pepela od kota do kota, tako da se abecedi križate in križ seže po vsi cerkvi.

Kaj vse to pomeni?

Lahko je zapopasti, zakaj se pri tako svetim opravilu, kakor je cerkveno posvečevanje, sv. Duh na pomoč kliče; tudi katoliška Cerkev pri vsakim imenitnim opravilu svetnike Božje na pomoč kliče, torej se tudi tukaj molijo litanije vsih Svetnikov. — V pesmi Benediktus se Bog hvali, ki je svoje ljudstvo obiskal in mu odrešenje dodelil itd. Vse se lepo podá v cerkveno posvečevanje. — Kartice abecedi, je bila nekda navada, k greški in latinski tudi hebrejsko abecedo pisati. Ta šega kaže, da so vse ljudstva in narodi poklicani po sv. evangeli v sveto Cerkev, trojna abeceda je namreč pomenila tri nar. znatniši narode ob apostoljskih časih, Jude, Greke in Rimljane.

Zraven tega nas ta šega opomni, da nova cerkev bo tempelj Božji, za vse posvečen, tukaj sem de bodo vsi smeli hoditi pred tron Božje milosti, bodi si kdo visok ali nizek, bogat ali ubožin, kakoršniga koli naroda ali jezika, da le kakor ponižen kristjan pride, zakaj „v Kristusu ni razločka med Judam in Grekam, ker oni vsi imajo ravno tistiga Gospoda, kateri je bogat za vse, ki Ga kličejo (Rim. 10. 12).“

4. Po tih opravilih škof posveti veliki altar in tudi druge altarje, ako jih je več treba posvetiti. V ta namen poprej blagoslovi vodo, ki se imenuje voda sv. Gregorja in je zmešana s soljo, s pepelom in vinom. Ta blagoslovljena voda, ki jo je bil papež Gregorij Veliki v 6. stoletji zapovedal pri posvečevanju altarjev, ima prav lep in imenitni pomen, ki se ozira na Kristusa, kateri se na altariji daruje, in na verne katoličane, ki so pričujoči. Voda in sol sta podoba zedinjene Božje in človeške nature v Kristusu. Pepel pomeni umerljivost, sol pa neumerljivost, ker sol ima to lastnost, da truhobe obvaruje; pepel in sol tedaj pomenita človeka, ki ima umerljivo truplo in neumerljivo dušo. Voda in sol pa pomenita včlovečeniga Sinu Božjiga, torej se tudi pri vsaki sv. maši zmešate. Pepel in sol se skleneta z vinom in vodo, in nam se je v novoposvečeni cerkvi po veri, ljubezni in gnadi ss. Sakramentov sklepati s Kristusom. Zlasti nam je po naj svetejši daritvi sv. maše na altariji v novi cerkvi s Kristusom in v Kristusu takorekoč eno serce in ena duša, eno telo in duh, en duhoven in ena daritev biti, kakor je vino, voda, sol in pepel zedinjeno in sklenjeno. To visoko daritev namreč s Kristusom skupaj darujemo nebeskimu Očetu. Zato se s to vodo tudi altar in cerkveni zidovi pokropé; altar namreč pomeni Jezusa, cerkveni zidovi pa ljudstvo.

To je pa še le pripravljanje k silno imenitnemu posvečevanju altarja. Škof namreč, ko vodo sv. Gregorija blagoslovi, se še enkrat verne k velikim vratam in s spodnjim koncam škofovske palice zaznamnja na vrata križ pri verhu in pri dnu, in moli naslednjo prelepo molitev, katero najsi vsako keršansko serce v spominu ohrani: „Bodi in ohrani nepremagljivi križ na tem pragu tukaj zaznamnjan; oba podboja naj bota z napisom tvoje gnade olepšana, in nad vse, ki to

hišo obišejo, naj pride doli mir in obilnost, treznost in spodobnost, bogat blagoslov in usmiljenje. Ves nepokoj in stiska naj odstopi od tod! Pomanjkanje, kuga, bolezen, slabost in napad hudobnih duhov naj po tvojim obiskovanji od tod beži, in gnada tvoje pričujočnosti naj napolnuje vse prostore te hiše, in stanuje naj v nji veselje, mir in edinost, blagoslov, strah Božji in vsakrati blagor. Kolikor krat se tukaj kako sveto ime kliče, naj lije nad nas doli obilnost tvojih dobrot; beži naj od tod skušnjava hudobniga, in prebiva naj pri nas angel miru, čistosti, ljubezni in resnice, kateri naj nas vsiga hudiga varuje, ohrani in brani, po Jezusu Kristusu, Gospodu našim.“

(Dalje nasled.)

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Iz Ljubljane. Svitli cesar in cesarica sta se v ponedeljek zvečer podala iz Tersta in sta v torek popoldne prišla na Dunaj. — Mil. knez in škof so jih binkoštno nedeljo in ponedeljek 1679 iz Ljubljane in od družih krajev birmali.

Iz Ljubljane. (Verstice in reki za prodajavce in prodajavke slaščic in medenine ali lecta.) Dostikrat so se že slišale pritožbe zavolj spotikljivih in zapeljivih verstic in rekov, ki se prilepljajo na medenino in mnogotere slaščice, ki se zlasti pri cerkvah o shodih in po Božjih potih prodajajo. Te pritožbe so pač pravične. Imeli smo polo enacih verstic pred seboj, katerih obseg je večji del le na eno stran meril, namreč na vnemanje in podžiganje tiste znane nevarne strasti, iz ktere toliko hudiga za dušo in telo izvira. De od vsiga družiga molčimo, so enake k strastni ljubezni vabljive verstice prav tečin pomoček k gerdimu ponočevanju in pogostim pretepanj, celo k pobojem in morijam, tako de se kovači, in razširjavci tacih spotikljivih reči v dveh ozirih, dušnim in telesnim, smejo ubijavci imenovati. Huduimu se mora dobro, gerdimu lepo, nečednemu čedno nasproti postaviti. V ta namen naznanimo, de se nove, prav lične enake verstice za medenino in enake reči po nizki ceni dobivajo pri Gerberji v Ljubljani. Bodi slehernimu, kdor more k temu pomoči, serčno priporočeno, v blagor slovenske mladosti poskerbeti in svojo veljavo v to obračati, de se po zatiranji in opušnji grešnih in nevarnih reči le dobre in poštene razširjajo. Med temi novimi versticami so mični in podučni reki za mnogotere priložnosti in stanove, ne pa le za spodbudovanje mesenosti; na priliko:

Za otroke:

Kar so ata obljubili,
So mi mama dans kupili;
Pridin, pridin hočem biti,
Vselej vbogač, rad moliti.

To-le hčerka bo dobila,
Če bo rada se učila,
Čez vse Boga ljubila.

To za birmo bo spomin,
Če boš pridin, dober sin.

Botrica ti to dadó,
Moli za-nje, hči, lepó!

Vselej se razveselim,
Ko odpustike dobim;
Bog vam plačaj tavžentkratí,
Ljubi oče, dobra mati!

Za mladost:

Ni hujiga ognja, ko grešne oči,
Kar onc zažgejo, ko v peklú gori.

Dostikrat je že darilo
Lepo dušo umorilo.

Na svetu ni gers'ga zijaka
Od pijanca in ponočnjaka.

Preč so tvoje rožice,
Če sercé nečisto je:
Tič'ce ti ne pojejo,
Krokarji ti krokajo!

Lepo je serce mlado,
Ki Jezusa ima rado.

Za god:
Bog daj mnogo let
V gaudi Božji doživét'!

Za prvo Obhajilo:
V dan perv'ga Obhajila
Sim se Jezusu aročila;
Dušo dam Mu in telo,
Vse naj le Njegovo bo.

Za razuzdane:

Če ti je za dušo mar,
Duš ne zapeljuj nikar — nikar!
Kdor pred zakonom gerdo dela,
Ga peklenska ica bode grela.

Za svarjenje.

Kdor živi v nedolžnim petji,
Hodi po nebeškim cvetji:
Kdor pa kvante kroka,
Angel-varh se joka.
Koder hodim, kjer stojim,
Zapeljivcov se bojim;
Veselje mi je preč,
Če nedolžna nisim več.

Enacih različnih verstic z mnogoterimi nauki in nedolžnimi kratkočasnicami je čez sedemdesetero in vse je le v dobro obrnjeno, kakor se poštenim ljudem in kristjanam spodobi. Kar darila sploh tiče, se samo po sebi razume, de jih delijo le starši, botri, strici, tete itd., svojim otrokam, birmancam, zlahtnikom itd., ali prijatli prijatlam, prijateljice prijaticam; ne pa različna spola eden drugimu, kar se ne spodobi in je nevarno, če so tudi dobri napisi. Toliko ob kratkim od te reči, od česar bi se še marsikaj dalo govoriti. Pristavimo samo še to, de kupčevavci z medenino gotovo ne bodo s temi nedolžnimi versticami na zgubi, ampak zanesljivo na dobičku, ker so mnogotere okolišine, zlasti za otroke, v ozir vzete. Zraven tega pa si ne bodo tistiga strašnega mlinskiga kamna na vest nakladali, od kteriga Jezus govori zastraunih, ki nedolžnost zapeljujejo.

Iz Ljubljane. Včeraj precej popoldne so na Mahu v Črni vasi trem gospodarjem pohištva in več drugim pa kozolci in šupe pogorele. Oginj je mende ob krušni peki na dan prisel. Ko bi kmalo ne bilo gasilnic iz Ljubljane, bi bil oginj še deleč dalje segel. Tudi nekaj živine je pogorelo.

Iz Krašnje. Sveta kersanska katoliška vera je vir prečisti, iz kteriga se zajema zaresno izobraževanje; brez vére je ni prave izobraženosti, ne omike veljavne. Ravno zato je pa neogibljiva potreba, da vera ne samo um, spomin, ampak tudi sercé obsega in navdaja, da človeka tako rekoč vsega prevzame, in pa da se človek poglavitni zapovedi kersanstva: „Ljubi Gospoda svojiga Boga čez vse — bližnjiga pa kakor samiga sebe,“ prostovoljno, popolnoma in z veseljem podverže. In se li to zgodi, potem se le je človek v resnici pripraven, napredovati v izobraževanju s pravim vspěham in sicer napredovati toliko, kolikor mu je v njegovih okolišinah in pri njegovih dušnih zmožnostih mogoče. Sveta vera in iz nje izvirajoča ljubezen kersanska ne poznate tukaj na zemlji nobeniga počitka, nju geslo (glasilka) je: „vedno naprej na potu popolnosti, toraj tudi na potu praviga izobraževanja.“ „Otročiči,“ je večkrat sv. Janez ponavljal svojim učencam, „ljubite se med seboj.“ Učenci, slišati vedno eno in ravno tisto, so bili nejevoljni, in ga vprašajo, zakaj de zmeraj te besede ponavlja; apostelj pa odverne ter pravi, da je to povelje Gospodovo, in že zadosti, če se le to samó zgodi. Ljubezen, sveta kersanska ljubezen, je potemtakim, je po izreku sv. Janeza sama človeku zadosti, in zakaj? Zató, ker ljubezen, kakoršna izvira iz svete vére, nikoli ne počiva, ker je neutrudljiva v napredvanji v vsem, kar je na potu proti popolnosti; ker je zapopadek zaresniga življenja v nar blažejšim pomenu, in prijatlica vsega, kar je v resnici dobro, blago in lepo, toraj kakor vera tudi ona prijatlica zaresne, veljavne izobraženosti. Človek je prosta, je svobodna stvar, in ravno ko taki tudi zmožen, se mikati in izobraževati, in spet je vera, ki je svobode prava in nar večí prijatlica. Vera brez svobode se celó misliti ne more, misli si svobodo preč, in véra néha véra biti. Ali pa je mogoče brez svobode moralno kraljestvo? So li mogoče brez njé dobre déla? Se zamore govoriti od plačila in kazni, od nebes in pekla? Bi bila mogoča cerkev in v nji vse naprave v Božjo čast in človeku v zveličanje? Sploh, bi bila mogoča vera za človeka, ko bi človek prost, svoboden ne bil? Nikakor ne. Ravno zató tedaj, ker je človek prost, svoboden, je tudi vera zanjga mogoča, in ker vere brez svobode misliti ni, pa vender je

ravno to živo spričevanje nar tesnejši zveze med svobodo in vero, temeliti dokaz, da je vera svobode prva, neločljiva prijateljica, torej tudi prijateljica omike in izobraženosti. Vera pa tudi uči, koliko imenitniši de je duša od trupla, kaže vir, iz kteriga izhaja popačenost nature človeške, naznanja dolžnosti, daje, in sicer edino ona le, prave pomočke na roko, se vzdigniti iz te popačenosti, rešiti duha iz sužnosti telesne, ter tega unimu, truplo duši podvrčeti. In le-ta, kateri je pri svoji prosti volji za gospodovanje duha nad truplam, ne pa trupla nad duham, in se trudi in bojuje in v tem trudu in boju truplo duši podvrže in pokorno stori, je zares prost, ni suženj svojih strast, temuč pravi zaresni junak. Taki ne streže lahkomišljeno svojim počutkam, ne živi po slepim nagnjenji spačene nature, se ne dá vleči hudobnim strastim, ne zapeljevati vabljivim slastim, temuč ravna po svojim spoznanji, se določi za to, kar mu pamet veléva, kar mu vést poterdí, kar mu vera odkazuje, kar je v resnici dobro, blago, tudi pred Bogom veljavno, ter to stori, nasprotno pa opusti, in ko bi ga še tako težko stalo; on ni mašina, temuč prosta stvar, ni sužen, ampak sam svoj, častivec je pravice in resnice, kakoršni vera naznanja, ter je spolnovavec natank in vsega, kar ga vera uči, kar mu vera ko pravo dobro in blago kaže in terdi, to pa vse v duhu ljubezni keršanske. Bolj ko toraj človek gnave spačene nature kroti in zmaga, voljo pa krepča in vnéma za vse, kar vést, kar vera poterdjuje in priporóča, bolj tudi je prost, bolj svoboden v svojim djanji in ravnanji, zato pa tudi bolj pripraven za pravo omiko, za veljavno izobraženost. Izobraženost tirja prosto voljo in svobodno gibanje, in ravno resnične svobode, torej tudi prave omike prva in nar zvestejši prijateljica je sveta keršanska katoliška vera. Sicer ima ona zapovedi, dane vernim v spolnovanje, ali té zapovedi ne morajo nikogar sirovo in silovito, človek živi po njih (ako mu je mar njegova lastna sreča), ali pa ne (če je v nemaren zavolj svoje lastne nesreče), kakor ravno sam hoče, so pa pot iz sužnosti telesne do svobode duha, toraj pot do tiste jasne visine, na katero dospéti slednji gledati mora, kateri želi izobraženosti ne le zunanje olike, ampak tudi znotranje vrédnosti in resnične veljave. Beseda „mora“ velja sicer tudi pri veri, vendar le pri otrocih, in v ozéru na dobrote in duhovne dobičke, ki so z vero sklenjeni: za navadno vsakdanje življenje ji je le beseda „naj“ lastna. Ona ne sili nikogar, velikoveč pusti na prosto voljo, podvrčeti se cerkvi ter Bogu služiti, ker le pod to pogojo je dosežba srečne večnosti zagotovljena. Vera ne dela potem takim nikomur sile, se popolnoma s svobodo strinja, in to je od ene strani vzrok, od druge pa ljubezen keršanska, de loči previden, živoveren kristjan gréh, zmoto od osebe, osebo miluje, gréh pa sovraži in zmoto zametuje, zato pa tudi brez sovraštva, v miru, v keršanski spravi in prijaznosti z bližnjim živi, ali saj živeti si prizadéva, če prav ta ti ali uni napénosti služi, ali se v vérski zmoti znajde. Ne sirova sila, ne nadležnost, ne sovraštvo in zaničevanje, temuč edino le molitev, opomini, izvirajoči iz ljubezni, izgledi keršanski in prepričanje, posebno na znanstvenim polji, so pota v cerkvi ko shraniteljici svete vere, gréh zavračati in zatirati zmote. Tukaj popolnoma velja izrek Gospodov: „Vse, kar koli hočete, da vam ljudje storé, tudi vi njim storite, zakaj to je postava in preroki.“ Cerkev želi ljubezen, zato pa tudi ljubezen skazuje in ima ravno zavoljo tega tudi pravico, tirjati ljubezen nasprotno. S tem pa pridemo k drugi dolžnosti, ki nas véže, ako smo izobraženosti resnični in pravi prijatli. Ni namreč zadosti, skerb imeti, da vera um, spomin in serec navdaja, da človeka tako rekoč vsega prevzame, in sicer takó, da se človek poglavitni zapovedi keršanstva prostovoljno, popolnoma in z veseljem podvrže, temveč sveta dolžnost je tudi, da se vera in cerkev, shraniteljica njena, ne zaničuje, da se ena kot druga ne črti, ne psuje, ali celo sovražno ne napada. Kdor hoče in spoštuje izobraženost, on mora spoštovati tudi

vire njene, in resnica in neoveržljiva resnica je, da kdor vero ali cerkev zaničuje in napada, on ni zastopnik, ampak zopernik in nasprotnik omike.

Iz Marburga. Binkoštno nedeljo. Danes so mistični knez in škof v stoljni cerkvi pridigovali, veliko mašo peli in po tem zakrament sv. birne delili. — Ročno popoldan so se podali na birmanje v šent-lenarsko dekanijo. — Pretečeni teden so se opravljale tukaj farne poskušnje, kterih se je 11 gg. duhovnikov vdeležilo.

Iz Gorice 15. maja. — Dokler je déte nedolžno, se kaj rado šuli okoli svoje drage matere, ne manj rado pritiska svoje ustnice na materino lice, de ga serčno poljubi. Naj sladkejša beseda mu je „mati,“ in zopet „mati“ mu je ljubši od naj lepše igrace, prijetniši od naj okusniše jedi, dražši od naj bliščenišiga druziga kamna. Menim, da jo nikakor globoko ne zabredem, ko si mislim: Svet jih ni še popolnoma popačil, gréh jih ni še v svoje verige peklenške zarijavil tajistih vsih, ki radi zahajajo v Mariine cerkve, ki radi zdihujejo pred Mariinimi altarji, ki serčno kušujejo Mariine podobe, ki se z veseljem in hrepenenjem vdeležujejo Mariinih pobožnost; kajti „ljubezen do Marije je pot človeka k Bogu“ (Avg.) Po tej kratki, pobožni opazki se ogledmo na šmarniško pobožnost. Obhaja se letas pri nas očitna šmarniška pobožnost v štirih cerkvah: pri fari sv. Ignacija na Travniku in sv. Vita na Plazzuti, v kapelici „neomadeževaniga spočetja“ in pri č. oo. kapucinih. Pred altarji s cveticami okincanimi in razsvetljenimi z obilnimi lučmi se najpred popéva lepa pesem „o amabile Maria“ in pa povsod z enakim napévam. V imenovanih prvih treh cerkvah bere duhovnik na odpévano pesem kratko premišljevanje v talijanskem jeziku, ki ga dokonča s tremi „čast bodi Bogu“ in v sklep odmoli še z ljudstvom latinske litanije Marije device z dotičnimi latinskimi molitvami. Duhovnik odstopi in ljudstvo Marii v slavo drugo pesem odpóje. — Naj boljši in naj lepsi se pa šmarnice imajo pri č. oo. kapucinih ob sedmih zvečer, letas v prvo. Po odpeti omenjeni pesmici je pridiga po talijansko v stranski kapelici, kjer je na altarji izpostavljena lepa podoba Marije device. Pridigo ima č. o. Arhangel Principi, kapucin iz jakinske krajine. Po doveršenem govoru, ki pol ure terpi, molijo v. č. o. gvardijan s pričujočimi sv. rozenkranc po latinsko. Med tém pa, ko duhovnik k velikimu altarju gre, se zopet glasi na koru Mariina pesem. Izpostavi se koj presveto Rešnje Telo in po odpetim „trikrat svetim“ se podeli sv. blagoslov. Veseli smo pač, viditi z zgorej omenjeno opazko še vedno v sercu, kako de se dobri naši Goričani obilno vdeležujejo Mariine pobožnosti v vsih cerkvah; zlasti pa s hrepenenjem prihajajo iz celega mesta v kapucinsko cerkev poslušat očeta Arhangela.

O. Arhangel je že leta 1858 postne pridige imel v veliki cerkvi. Poslušavci ga pa tudi še vedno v hvaležnem sgominu imajo. Prišel je revni samotarec ob samostansko svobodo v deželi, kjer laški prenapetneži svobodo na vse gerlo vpijejo in jo tudi na vse korito odpirajo, tode strastnikom, ki so jim po volji in drugoverčanam, ki jim škerbijo sv. vero, naj večí zaklad na svetu. Gostoljubno sprejet od tukajšnjih miroljubih č. oo. kapucinov, ostane med njimi morde toliko časa, dokler prekucuhna povodenj nekoliko ne poneha in golobica z oljkinó vejco mirú ne privihra. Mnogih Goričanov serčna želja je, naj bi jih o. Arhangel pred smertno uro več ne zapustil. Presoditi ga po zunanji telesni obliki, je o. Arhangel bolj reven in slaboten, tode zmožen je v umljivosti, mogočen v talijanski zgovernosti, plamec v sercu, v katerem ima globoko vcepljeni dve presv. imeni: „Jezus in Marija.“ O Jezusu in Marii je pripravljen govoriti vsaki dan. K Jezusu in Marii pripeljati vsakiga človeka na svetu, daroval bi vse svoje moči, dušne in telesne. Le gola prostovolja, je de se je po doseženim privoljenji svojih sedanjih prednikov poprijel omenjenih šmarniških govorov, ki jih bo vsaki dan nepretergama skoz celi tekoči

mesec imel. — Ali kaj pomaga vsa skerb, vsa trud, vsa zgovornost in modrost tudi Salomonova njemu, ki jo ima in njemu, ki jo posluša, če Gospod Bog rašče ne prideva! Torej:

Naj razlije Božji žegen se
Nad Mariine spošтовavce vse!

J. Furlani.

Razgled po keršanskim svetu.

Narobe-svet. Pošteniga gospodarja so tolovaji napadli, so se polastili njegoviga premoženja, poslopja, zemljiša, deržine in otrok; njega so pa oropaniga pregnali, rekoč: zemlja je naša, vse je naše, mi smo vse osvobodili, ti si trinog, ti nimaš nič pri tem posestvu! Pošteni gospodar pa je imel še mnoge zveste, ali prav reči, nar večji del vsi so bili zvesti; samo de so od tolovajev strašeni mnogi molčali, mnogi so se pa tudi očitno vojskovali zoper tolovaje, roparje in ubijavce, de bi pravi, dobri in pošteni gospodar zopet svoje pravice zadobil. Vse to so „liberalni časniki“ po svetu vidili. In s kom so ti poganjavci za pravico in resnico (?) potegnili? Poslušaj vesoljni svet! Poganjanje zvestih prijateljev uniga pošteniga gospodarja za pravico so imenovali in imenujejo rop, punt, „Umtriebe“ itd. Ali se ne pravi to, pravici in resnici v zobe pljevati? — Kdor meni, de je rečeno le pravljica, naj se ozre na Laško in na to, kar od tega pišejo širokoustni časniki, ki imajo pravico, ravnopravnost in kdo vé, kaj še, na svojim čelu, pod čelam pa sovraštvo katoliške cerkve in pravice; časniki, ki hočejo vse bolje in vse drugač vero znati, kakor pa se iz ust njih sliši, ktere je Gospod za to postavil in jim oblast dal; časniki, kteri slepijo, de zdaj sploh velja pri ljudéh narodovnost in „Länderconföderationen“ več kakor pa vera. Še hujši pa je, ker časniki z Lahi v rog trobijo in lažejo, de je Rim „ognjiše rovarstev, kačje gnjezdo“ itd. Hvala lepa časnikom za take laži in obrekovanja! Sáj vemo, kakošnega duha de so. De je Rim res ognjiše rovarstev, ki jih zoper sv. Očeta počenjajo Kavurci, Garibaldeži, Mazzineži v imenu Italije, tudi mi sami terdimo, pravi „Pozor“ iz Prage. Tode ti časnikarji ne imenujejo Rima iz imenovaniga vzroka z unim primkam: Kavur, Garibaldi, Mazzini so (jim) domoljubi in junaki...; kdor se njih derži, če bi tudi v kervi brodil in ljudem strehe nad glavami palil, se imenuje domorodec, sin Italiin, junak. Italijanski in po njih nemški malopridni listi sedež sv. Očeta samo zato s tako gerdim primkam pitajo, ker kralju Francisku II. pribežališe privoši, ker papež noče po volji Kavurjevi nesrečniga kralja od sebe zapoditi, iz Rima pregnati. Ko je bil Košut, ubegši iz Ogorskiga, v Carjigradu pod sultanovo brambo pribežališe našel: kdo je podpiral in hvalil takratno avstrijsko ministerstvo, ki je na to gvalo, de naj Košut tako blizo ne ostane? In kdaj so dotični dnevniki Angličanam v zlo šteli, de vsakimu političskimu pregnancu, ta kraljevcam, tam republikancam francoskim, nemškim, laškim pribežališe dajejo? — Ravno nasproti časniki dostikrat tako djanje posebno angleško prednost imenujejo. Ali je tedaj treba Rim obrekovati in sv. Očeta pikati, de je pri njem nesrečni kralj pribežališe našel? Recimo pa, de bi imenovani kralj res delal, kar se mu podtika, de bi se s silo zopet svojiga kraljestva polastil, ki mu je s silo in izdajstvom ugrabljeno. Bodi si, de bi v Rimu svoje ljudi zbiral in jih v Neapel pošiljal; bi vendar ti ljudje ne imeli pravice, Rim s takim primkam pitati. Lani je Garibaldi v Turinu v Genvi itd. pred obličjem kralja, ki je bil v prijatelstvu z napolitanskim kraljem, za južno Italijo, za Sicilijo priprave delal: so mar takrat „Siecle“ itd. Turin in Genvo imenovali ognjiše rovarstev, kačje gnjezdo itd.?... Dotični listi radi zavračajo na to, kaj k temu poreče zgodovina. Menimo, de se bo drugač obnesla, kot se čislarjem Kavurjeve politike in domorodne ljubezni Garibaldove dozdeva... Zgodovina bo odgernila in po pravici sodila, ako Bog da, in zanesljivo se bo skazalo, kdo je bil resničniši ljubivec laškiga

naroda, Pij IX. ali pa Viktor Emanuel; kdo ima na vesti več ljudske kervi in nesreče, Francisk II., ali njegovi nasprotniki. Tako piše češki „Pozor“ bolj obširno. — Je pa tudi to obrekovanje, de Francisk II. iz Rima vojake pošilja na Napolitansko, temveč ravno nasproti: Francisk II. ne le de nič ne prizadene, temveč je že večkrat svojim zvestim prigovarjal, de naj boljših časov pričakujejo ter naj zaderge sedanjih časov nikar še hujši ne zapletajo. „Jest sim svojo dolžnost do konca spolnoval; nadaljno storiti je Božja reč,“ je rekel kralj. Tudi poglavar v Rimu, mogr. Matteucci, je kraljeve prijatle, kar jih je v Rimu, k sebi poklical, in jih je v imenu Franciska II. prosil, de naj se razširjanja v ti reči zderžijo. Vender rovarji Pija IX. in Franciska II. z drugimi častitljivimi možmi vred svoj pot krivičijo, češ, de napolitansko ljudstvo zoper piemonteške roparje podpihujejo. Taciga podpihovanja pa tudi kar nič ni treba, ker je ljudstvo brez tega zoper Piemonteze silo razdraženo. V „Köln. Bl.“ pišejo od te reči, kar je morebiti prijatle rovarjev nar bolj podkurilo. Neki Chiavone se je že delj časa v okrajini „Terra di Lavoro“ s Sardinci vojskoval za kraljevo stran, pa na svojo roko in ne na kraljevo povelje. Krog in krog je bil deželo kviško spravil in je v krajih: Fondi, Monticelli, Lenola, Castri in Campo di Melle Piemonteze pregual in vlado Franciska II. oklical. Mogel se je pa pred močnimi sardinskimi kardeli na Rimsko umakniti, potem ko je bil pri Campo di Melle še trop 300 Piemontčanov v beg zapodil. Ko bi ne bilo zopet izdajstvo vmes prišlo, bi bil Chiavone piemonsko topništvo in vojskno robo pri Lori s spretnim zasukam v roke dobil. Tode možje osvobodovavci si z izdajstvom pomagajo, kakor lažnjivi časniki z lažmi.

V gosposki zbornici je grof Thun pri neočitnim pogovoru zastran pisma (adrese) do svetliga cesarja svoje prepričanje razodel, de Avstrija ima naravni in zgodovinski poklic, biti bramba katoličanstva in je svetoval, de naj se ta misel tudi v pismu zaznamnja. Desiravno je bil predlog od kardinala Švarcenberga podpiran, ga vender zbornica ni sprejela. Recimo, naj bi bilo na Avstrijskim toliko protestantov ali judov, kolikor je katoličanov, in bi se bilo unim v prid ravno to svetovalo, kdo vé, s kolikim ploskanjem bi se bil predlog sprejel! Prav primerno k temu „Volksfrd.“ opazuje, de se ni pomišljevalo, in se še dan-današnji po nekoliko zgodi, de se Avstrija „nemška moč“ imeauje, desiravno je le 8 milijonov Nemcov in 27 milijonov družih narodov; kdo bo pa katoliško lastnijo ali značaj Avstrii tajil, ko je 27 milijonov katoličanov zraven 8 milijonov drugovercov? Patres conscripti, ki jim je za edino močno Avstrijo skerbeti, k temu zavmenu še niso dozoreli, de edinost sploh je katoličanstvu, v krivoverstvu pa razpad. Zatajba katoliškiga značaja Avstrije zanesljivo ne bo močnejši storila; toliko je gotovo. Grofu Thunu pa slava in poštenje, ki je katoličanstvu očitno pričevanje dal.

V sercu tirolske dežele, med Meran-am in Bocen-am, so 1. majnika veličanko skazovanje v prid verske edinosti na znanje dajali. V večer tega dne so namreč po vsih gorah, verhih in starih gradovih veseli kresi goreli. Grad Tirol je bil obdan z venci lesketečih ognjev in na več mestih so se razločile čerke G. E., (to je, Glaubens-Einheit, edinost v veri), H. L. T., (to je, Hoch lebe Tirol, slava preslava Tirolam) in druge z ognjem narejene pismenke. S hribov so možnarji pokali, de se je po dolinah vse razlegalo in slovesnost močno povzdigovalo. — Bog živi Tirolce, ki jim je mar za naj boljši blago!

Kolikor manj vere, toliko več morije. Zraven tega, de se je te dni ogerski grof Teleki, protestant, samiga sebe umoril, tudi dunajski listi prav pogosto morije in samomore naznanujejo. Pri taki luči vere, kakor jo dunajski dnevniki prižigajo, boljšiga sadu ni pričakovati. — Princa Napoleona tudi vedó jako pikati, de se noče v dvoboj podati; mi pa menimo, ko bi mož čisto nič družiga dobriča nad seboj ne imel, je to nekaj, da zaničuje gerdo morijo,

ki je v sramoto ne le keršanstvu, ampak sploh človeštvu? Od kod so se neki ljudje dvoboja učili? Morde od juncov in kozlov, ali pa od psov in mačk!

Obojni protestanski občini na Dunaji tirjate, de naj se pri mešanih ženitvah zagotovila (reverzi) za katoliško odrejo otrok opušajo, de naj bi učenika za zgodovino in modroslovje bila zmirej zverstama en protestant in en katoličan, in de naj se k vsim učilam protestantje in katoličanje enakomerno dopušajo, pri tem kaj pa de se je v nemar pustilo, de je v nemškoslavanskih okrajnih le samo 300.000 protestantov. Pri tacih prederznostih, pravi „M. Sonntagsbl.“ se pa Tirolcam za zlo jemlje, de si prizadevajo, protestante manj ko je mogoče na vrat si pustiti.

Na Laškem se godi in sliši zdaj vse, karkoli je pod solncem gerdiga in strašniga. Neki 20letin hlapčon laškiga rovarstva v Markah se je v svoji prenesramnosti prederznil, v cerkvi očitno izpostavljen sv. Rešnje Telo preklinjati. Tisti trenutek ga glava začne boleti in v malo duh je bil merlič. V smertnih britkostih je iskal pri Bogu milosti in je bil previden s ss. zakramenti. Kako je vse prebivavstvo po okrajini stermelo, si je ložej misliti, kakor pa zapisati.

Kterim diši garibaldizem in kavurizem, naj beró, če hočejo, kar pripoveduje „Unità cattolica“ iz Neapelna 27. maj. travna, kako so namreč karabinieri delali s prednikom oo. redemtoristov v mestu Rossano. Stotnik Grandinetta pride k prav pobožnemu duhovnemu predniku in reče: „Vi ste moj jetnik in morate umreti.“ Potem so po samostanu vse prevergli, kakor roparji znajo, in so pograbili denar, ki je bil pobožnim mniham za živež prihranjen. Poveljnik o. prednika odpelje, in de bi ga ostrasil mu sabljo na vrat nastavi in se dere: „Umreti morate!“ Ko pa pater serčno odgovori: „Tu me imate le,“ je orožje odmaknil. Potem so vjetiga v Kosenzo vlekli in ga po poti nadlegali, kakor so mogli. „Olikani osvobodovavec“ poveljnik je nalaš ubogimu slabotnemu možu tako hudo tobačni dim v obraz pihal, de je poslednjič v omedlevice padel. Ta tat je ubogimu mnihu tudi po žepih brodil, in ko je našel škattljivo zdravil (kininskih svalkov), je kričal: „To je strup, s katerim je nam vsim hotel zavdati,“ in moral je o. prednika, vse svalke na enkrat požreti. — O ti presrečna Italija, kako te tvoji možje osvoboduje tvoje svobode, tvojih otrok in tvojiga denara in premoženja!!

Duhovske zadeve.

V ljubljanski škofii. Fara Merna peč je g. Jan. Kraškovic-u, duh. pom. v Semiču, podeljena.

V Lavantinski škofii. Č. g. Andrej Sirk je izvoljen fajmester za šent-Lorenc pri Ptujem, — in č. g. Albert Nagi, fajmester za Cirkovec. — Prestavljeni so gg. kaplani: Martin Kramberger v Žavec; — Franc Klavžer v šent-Maks pri Ptujem; — Andrej Ferlan na spodnjo Pulskavo. — Umerl je č. g. Simon Topolnik, fajmester v Remšniku. R. I. P.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta: I. D. francosk cekin ($\frac{1}{2}$ sovren-dora); — H. K. veliki križev tolar.

Za afrik. misijon: S Studenca 60 gld. — G. G.: cekin, t. j., 10 fr. — Dve ženski 2 gld. — Dobrotniki s Studenca so poslali velik zaboj prav zlahtniga sadja, ki smo ga ravnokar dalje odpravili. S tem dobrotnim darom so misijonu posebno vstregli; Bog njim in vsim dobrotnikom njih darove obilno povračuj!

Pogovori z gg. dopisovarci.

G. J. V.: Posebna hvala! kakor vselej. — G. J. P.:

Troppo tardo. — G. Fr. K.: Bog plati! — G. J. F.: Grattias! kakor sploh. G. — d —: Zdaj se ni moglo; drugo drujkrat.

KLIC OD BALKANA.

Nad Balkanam jasno se nebo prostira,

Nad glavo mu zvezde vžiga tiha noč;

Mir izliva dol' iz večniga se vira,

Serce vzdiga stvarnice neznana moč.

Pod Balkanam mlad Bolgar otožno stoka,

Za lepoto rajske zemlje mar mu ni;

Vrè ma mlada kerv in hrabro serce poka,

Desna zdaj za persi, zdaj za meč derži.

Vidi polomesec k zvezdam kvišk moleti —

Znaminje ošabno grenke sužnosti —

In hitrej mu jame vroča kerv kipeti,

Z večim serdam le za ojstri meč derži.

Vidi kol'ko serc za večni Rim že bije,

Kol'ko bratov že v naročje mu hiti —:

In le bolj še ran'jo dvoma ga harpije,

Hujši le vihar po persih mu dervi.

Od zahoda čuje topov se germenje.

Divjih se požarov zvezde rudeče —:

In zabliska meč se — serca hrepenenje,

V boju pogasit zdaj prot' zahodu gré. —

In 'z nar višji kôpe veličastno vstaja

Gorski duh Balkana — varh Bolgarije,

Skerbin mu obraz, serce se tuge taja,

Prot' jugu dol' oko protivno zrè.

Zdaj se iz-za gore vzdigne luna blede,

Krasni vid odpre se krog in krog —:

Sivi starc izdihne, gleda — gleda,

In raz kôpe dol' se čuje mili stok:

„Kje so časi, kje se dnovi,

Kje prostosti zlati dar?

Kdaj balkanski vam bregovi

Bo zasvetil sreče žar?“

„Kje je sreča, kje je petje,

Kje veselja sladki glas? —

Naš'ga serca žlahno cvetje

Je posmodil divji mráz!“

„Prek Morave milo stoka

Slavne zemlje hrabri sin;

Na zdertinah revše joka,

Serce poka bolečin!“

„Sužna mati ga rodila,

V lastni zemlji ptujo živi;

Pesem mila obmolnila,

Strah jo v persih zadušil!“

„Naših mater hrabre sine

Zoper brate Turk podi;

Kerv junaške se mladine

Za sovražnika cedi!“

„Kdaj minulo bo terpljenje,

Kdaj minula tamna noč?

Oh! od kod nam bo rešenje,

Oh! od kod nam bo pomoč?“ —

„Čuj! — Previdnost kuje meče,

In vam, Slave brambovci!

Koder bistra Sava teče,

Se sočutje že budi!“

„z lastne tudi domačije

Sreče dar nam bo svetel;

Seme že pod zemljo klije,

Kmal' bo žetve dan prišel!“

„Glej! kar sreče vse preseže,

Kar ne spleča celi svet —:

Zopet vez nas z Rimam veže,

Boj duhá je že začel!“

„Že je „greštvo“ ostarelo,

In podstava mu trohni;

Serce mu je merzlo, velo,

V trupu več življenja ni!“

„Ogenj pa. ki serca greje,

Zdaj iz Rima nam žari —,

'z Rima duh prostosti veje —

Duh življenja, duh moči!“

„Voljno zdaj še jarm nosimo,

Kmal' osoda se prične;

Up k nebesam obnemimo,

Seme že vsejano je!“

„Ko zoritve čas se bliža,

Ko že klasje k tlam visi —:

Takrat kviško, znamnje križa!

Da se v Štambolj zabliži!“

„Daljni svet se bo začudil,

Ko se boj bo čudni vnel;

Polomesec bo v prah se zgrudil,

Sivi Štambolj se zavzel.“

„Sem k Balkanu pritecite,

Ko doni rešenja glas;

Slave sine se skazite,

K slavi kliče Slava vas!“ —

Duh zdaj vtihne, zadnjikrat okrog pogleda,

Hrib se trese, on pa v skalah se zgubi.

Zopet žarno sije zvezd nešteta čeda,

Luna zopet mirno svojo pot hiti.

Kdor iz spanja pod Balkanam se je zbudil,

Ko pod zemljo se je čul potresa glas,

Ta zavzel se je in jako se začudil,

Pa se vlegel spet zdihvaje: ni še čas! — —

L. Klinar.